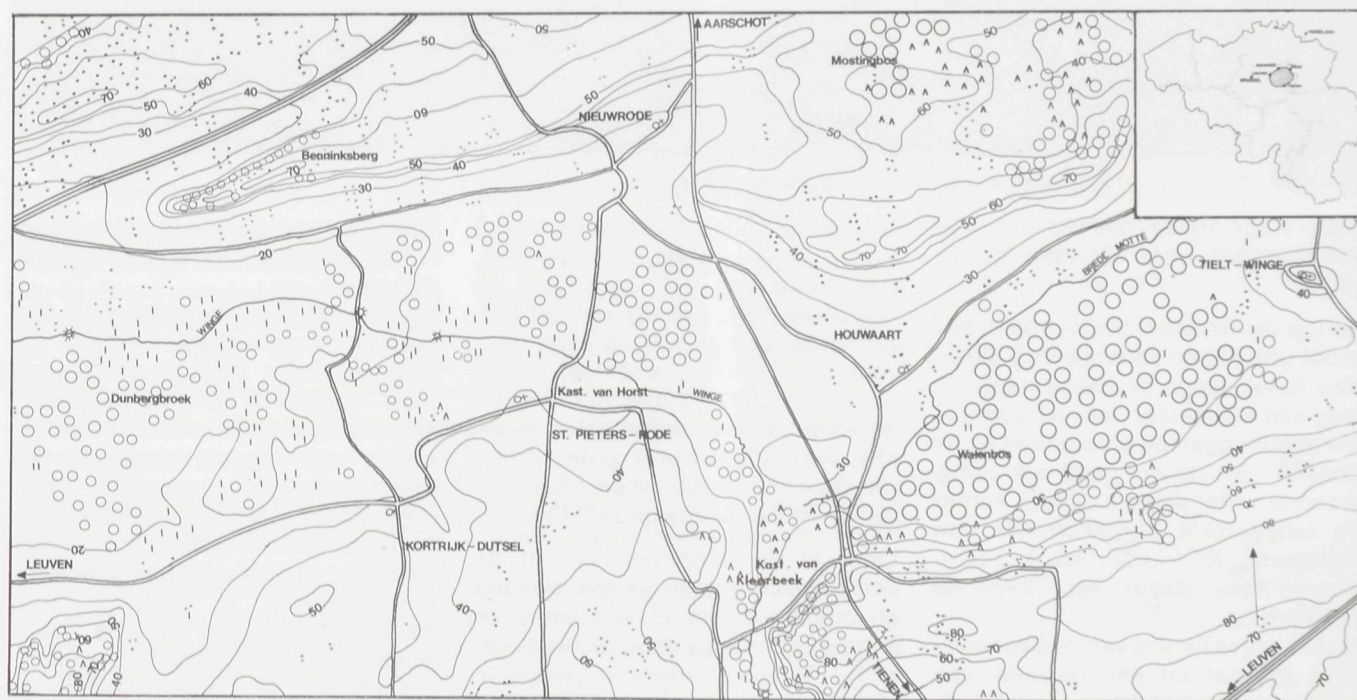

Op deze bladzijden gaan we op stap door het noordelijk deel van het Brabantse Hageland. Over heuvel en door dal gaat de tocht doorheen een fijn gestructureerd landschap, vol afwisseling en met een grote natuurrijkdom. In deze streek gaat op 20 september ook de Nationale Natuurbeschermingsdag door. Een reden te meer om er vooraf even een kijkje te nemen.

Vooraleer te vertrekken overlopen we de tocht, die eigenlijk een doorsnede door het landschap maakt, even in vogelvlucht.

Vanaf de heuvelrij ten zuiden van Gelrode gaan we via de Benninksborg naar de brede laagte met het Kasteel van Horst en het dorp Houwaart. Verderop gaan we doorheen het uitgestrekte Walenbos, om dan uiteindelijk de kam van de volgende heuvelrij te bereiken, van waaruit we opnieuw een fraai vergezicht hebben.

OP STAP DOOR HET HAGELAND

LEGENDE • Boomgaard Populierenbos ||| Kerk ☩ Molen ☼

SCHAAL 0 500 1000

Als vertrekpunt voor deze lange tocht nemen we 1 km ten zuiden van Gelrode de A2 autosnelweg-in-aanleg, die dwars doorheen het noorden van het Hageland leiden zal. We bevinden ons op de zuidhelling van één van de karakteristieke langgerekte heuvels van het Hageland.

Naast enkele stukjes bos, komen op deze helling vooral boomgaarden voor. De langwerpige percelen in het valleitje naar de daaropvolgende Benninksborg toe, dragen een grote verscheidenheid aan teelten, die een bonte aanblik bieden. Merkwaardig is

dat in dit valleitje zelf geen beekje voorkomt.

De Benninksborg zelf was tot voor kort een zeer waardevol heide- en bosgebied. Van die heide blijft vandaag niet zo veel meer over doordat in de voorbije jaren grote stukken werden omgeploegd en met naaldbos beplant. Op de heideresten van de koelere, naar het noorden gerichte helling van deze heuvel groeien Struikheide en Gewone dopheide. Op sommige plaatsen zijn Berken en Ratelpopulieren flink opgeschoten en is er dientengevolge spontaan bos

ontstaan. Naast Blauwe bosbes groeien hierin ook volop Pijpestrootje en Bochtige smele.

Langs onze wegwand aan deze noordzijde vallen in de nazomer de bloemen van Blauwe knoop en van Schermhavigskruid sterk op. Op plaatsen waar pas onlangs bos gerooid is, staan Guldenroede, Wilgeroosje, Struikheide en Fraai hertshooi in voor een frisse kleurenpracht.

Het uitzicht van zo'n kapvlakte verandert echter spoedig wanneer bramen en jonge boompjes opschieten. Waar deze ontbreken wordt de bodem op

Houwaart met links het Walenbos en op de achtergrond de Roeselberg

deze Hagelandse heuvels vrij snel overwoekerd door Gewoon struisgras.

De top van de Benninksberg biedt een mooi uitzicht op de omgeving. Beneden loopt, langs de heuvelflank, de weg van Vlasselaar naar Nieuwrode. Verderop liggen de graslanden en de bossen van de zo goed als onbewoonde vallei van de Winge. Achter de langgerekte dorpskommen van Holsbeek, Kortrijk-Dutsel en Sint-Pieters-Rode daagt een volgende heuvelrij op.

De zuidelijke helling van de Benninksberg bestaat uit een mozaïek van boomgaarden, akkers en vooral aardbeiveldjes. Het westelijk deel ervan was tot voor kort één groot heideveld, met nagenoeg uitsluitend Struikheide. Maar ook hier is de natuur moeten wijken voor de cultuur. Enkel in het uiterst westelijke deel zijn nog enkele fragmenten van deze heide terug te vinden.

Om die te bereiken leidt de weg doorheen enkele beboste holle wegen. In deze donkergroene galerijen zijn bloeiende planten schaars, maar dit wordt ruimschoots vergoed door de vele bundeltjes Eikvaren die aan de steile wanden hangen.

De plantengroei van deze beboste holle wegen contrasteert sterk met

die van de onbeschutte holle wegen tussen de akkers en boomgaarden. Het blauw van het Grasklokje en Rapunzelklokje, het wit van het Duizendblad, en het geel van het Sint-Janskruid, Vlasleeuwebekje, Groen streepzaad en Biggekruid maken deze bermen erg aantrekkelijk. Waar af en toe gebrand wordt op de bermen van deze holle wegen voelen Schapezuring en Zandblauwtje zich thuis.

Later in de Wingevallei wordt de bodem vochtiger en nemen weiland en bos de plaats in van akker en boomgaard. Langs de — rechtgetrokken — Winge pronken op geregelde afstanden watermolens. We volgen de Winge stroomafwaarts, naar het oosten toe. In de populieren- en eikenbossen langsheen deze waterloop bloeien in het begin van april reeds de eerste voorjaarsbloeiërs. Dan vormen zich wit-geel-groene tapijten met Speenkruid, Muskuskruid, Bosanemoon en Slanke sleutelbloem. Tegen mei zijn deze planten grotendeels uitgebloeid, en wanneer de bomen hun bladerdak uitspreiden, verdwijnen de bovengrondse delen van die voorjaarsbloeiërs spoedig. Omstreeks eind april is ook duidelijk vast te stellen hoe deze bossen van onder naar boven groen worden: eerst was het de beurt aan de kruid-

laag, daarna lopen de struiken uit en enkele weken later is het de beurt aan de bomen.

Na die vroege voorjaarsbloeiërs verschijnen andere planten in bos en bosrand, zoals Dagkoekoeksbloem, Gele dovenetel, Grootbloemmuur, Smeewortel. Nog later, in de zomer, volgen weer andere planten zoals Breedbladige wespenorchis. Heksenkruid en opvallende grassen als de sterk voorovergebogen Boskorteel, en het hoogopschietende Reuzenzwenkgras.

De hooilanden, die eertijds grote delen van de Wingevallei innamen, zijn echter grotendeels verdwenen en vervangen door populierenaanplantingen.

Voorbij het kasteel van Horst verlaten we de vallei van de Winge. Naar het dorp Houwaart toe leidt ons pad doorheen een wijdse vlakte met grote percelen die relatief recent ontgonnen zijn. Deze grootschalige structuur contrasteert sterk met het oudere, kleinschalige cultuurland van dit dorp. Voorbij Houwaart bereiken we het uitgestrekte Walenbos.

De eerste bospercelen die we aandoen, zijn de hakhoutbosjes nabij de Brede Motte. Deze bosjes liggen op de oeverwallen van de beek, die iets hoger zijn dan de verderopliggende

gronden. In deze voedselrijke hakhoutbosjes herkennen we heel wat planten die we in de Wingevallei opmerkten. Op plaatsen waar het hakhout onlangs gekapt werd, heeft Maagdenpalm zich goed kunnen uitbreiden en in het voorjaar springen daar ook Eenbes en Veelbloemige salomonszegel in het oog.

Verder van de beek af is de bodem iets lager en heel wat natter. We staan voor zo goed als ondoordringbare moerasbossen, met elzen en wilgen, stukken open water, indrukwekkende bulten Pluimzegge en slingerplanten zoals Haagwinde, Bitterzoet en Hop. Op het met bagger opgehoogde pad schieten planten van natte ruigten tot twee meter hoog op: Riet, Leverkruid, Moerasspirea, Duinriet en Pluimzegge.

Aan dit dichte elzenbroekbos grenst een rietveld dat sterk begint te verlanden en waarin reeds wilgen opschieten. In juni zijn een aantal sloten meer dan de moeite waard door de bloei van Waterviolier.

Het overgrote deel van het Walenbos bestaat echter uit eikenbossen. Op de rijkere gronden lijken die fel op de bossen uit de Leemstreek. Langs de randen treffen we ondermeer

Schaduwkruiskruid, Ruig klokje, Bochtige klaver, Bosroos en Blauwsporig bosviooltje aan.

Her en der in het bos verscholen liggen er verlaten akkertjes. Op die percelen bloeien tientallen verschillende kruiden. Vooral voor insecten vormen die zonnige windstille en bloemrijke plekjes een waar paradijs. Hier komt ook Karwijselie voor, een voor onze streken zeer zeldzame schermbloemige.

Soms hebben die open stukjes een heide-aspekt, met veel Pijpestrootje, Struikheide, Tormentil en Blauwe knoop. We vinden dus ook weer planten die we bij de aanvang van onze tocht aangetroffen hebben. Dit blijkt ook weer als we even in de voedselarme bostypes rondneuzen; daar groeien planten die we op de Benincksberg al gezien hebben. Onder het hakhout, dat regelmatig gekapt wordt staat volop Pijpestrootje, Bochtige smele en Blauwe bosbes en daarbij ook nog: Ruige veldbies, Guldenroede, Meiklokje en Hengel.

Vooraleer dit uitgestrekte en fascinerend bos te verlaten, moeten we bergop doorheen een indrukwekkende holle weg. De boomsoorten wijzen erop dat we in het grensgebied tus-

sen Kempen en Leemstreek vertoeven, want de meeste soorten typisch voor elk van beide streken, komen er voor.

In de loodrechte wanden van deze holle weg dagzoomt ijzerhoudende zandsteen. Muurhavikskruid blijft het hierop goed te kunnen uithouden. Op die steile, sterk beschaduwde wanden groeit ook volop Klimop, Schaduwgras, Mannetjesvaren en Eikvaren. De talrijke planten die op de minder beschaduwde plaatsen groeien, zijn voor ons geen onbekenden meer, maar hier in deze holle weg staan ze wel allemaal bij elkaar.

Bij het verlaten van die groene galerij valt het volle daglicht weer op ons en staan we voor een heel ander landschap. Het reliëf, met de opeenvolgende heuvelrijen blijft wel goeddeels behouden, maar het bodemgebruik is totaal veranderd: het landschap is nu open en wijds, met grote percelen akkerland. Vanuit een landschap, sterk gelijkend op sommige Kempische streken, zijn we hier uiteindelijk beland in het deel van het Hageland dat heel wat kenmerken van de Leemstreek vertoont.

Luc Allemeersch
Parkstraat 14 3000 Leuven

Een geschenk voor uw steun aan Natuur- en Vogelreservaten: cassette „De Zang der Vogels” *

Waarschijnlijk heeft u enigszins verwonderd opgekeken toen u in uw week- of dagblad geconfronteerd werd met een promotiepagina van Natuur- en Vogelreservaten.

Deze publiciteitscampagne is in de eerste plaats opgezet om Natuur- en Vogelreservaten een ruimere bekendheid te geven en het ledenaantal op te voeren tot ver boven de 10.000. Nog steeds geldt immers dat een vereniging mede sterk is door haar aantal leden.

In de tweede plaats is die campagne bedoeld als fondswerving voor de financiering van onze aankoopprojecten.

Hoe deze actie steunen?

- door een nieuw lid aan te brengen (500 of 1.000 fr.)
- door, als u nog geen lid bent, zelf lid te worden voor 500 of 1.000 fr.

Schrijf uw steunbijdrage over op rekeningnummer 068-0847200-29 van de B.N.V.R. Brussel.

Vermeld duidelijk:

- ik breng een nieuw lid aan (+ naam en adres van het nieuwe lid)
- ik wens zelf lid te worden.

De geschenkcassette en in geval u 1.000 fr. stort ook een belastingscertificaat, wordt toegestuurd aan de persoon die als opdrachtgever op de overschrijving vermeld staat.

Bovendien kan u aan deze actie meewerken door affiches, stickers of folders ervan te verspreiden waar u de mogelijkheden hebt. U kan dit promotiemateriaal gratis verkrijgen door te bellen of te schrijven naar het secretariaat van de vereniging.

* handelswaarde 350 fr.

Ook u kan uw 30-jarige vereniging feliciteren door een steuntje op het lustrumfonds

De B.N.V.R. bestaat 30 jaar. Bij verschillende gelegenheden is reeds gewezen op het lustrumprogramma en de verschillende activiteiten die in dit kader plaatsvinden.

Na 30 jaar is onze taak echter meer dan ooit noodzakelijk. Geregeld wordt op onze tussenkomst beroep gedaan.

Dikwijls schieten onze middelen echter tekort. Een steun op ons lustrumfonds voor de aankoop van natuurgebieden zou ons kunnen vooruit helpen. Doet u het?